

BÜLETEN

№ 2 (002) • OKTYABR 2012-ci il

www.azersu.az

Qaynar xətt - 955

Ceyranbatan-Balaxanı magistral su xəttinin tikintisinə başlanılmışdır

“Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti istehlakçılarının içmeli su təchizatının yaxşılaşdırılması istiqamətində kompleks tədbirlər heyata keçirir. “2011-2013-cü illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Programı”nın çərçivəsində on böyük layihələrdən olan Ceyranbatan-Balaxanı-Ramana-Zirə-Pirallahi magistral su kəmərinin inşası uğurla davam edir.

səh. 4

Paytaxtin şərq hissəsinin fasiləsiz su təchizatı təmin olunacaq

“Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti istehlakçılarının içmeli su təchizatının yaxşılaşdırılması istiqamətində kompleks tədbirlər davam etdirilir. Bu məqsədlə magistral su xətlərində, anbarlarda, nasosxanalarda təmir-bərpə və yenidənqurma işləri aparılır. Bakı şəhərinin şərq hissəsində əhalinin içmeli su təchizatının yaxşılaşdırılması məqsədi ilə “+110 Şərq” və “+ 69 Şərq” anbarlarında əsaslı yenidənqurma işləri aparılmışdır. Belə ki, “+69 Şərq” su anbarında uzun müddət istismarda olan 700 mm diametrlı kollektor 1400 mm diametrlı yeni kollektorla əvəz edilmişdir.

səh. 5

Fransanın Suez Environment şirkəti ilə müqavila imzalanmışdır

Sentyabrın 24-də “Azərsu” ASC ilə Fransanın Suez Environment şirkəti arasında “Bakı şəhərinin su təchizatı xidmətlərinin emalıyyat qiymətləndirilməsi və Master Plana dəstək” layihəsi üzrə müqavilə bağlanmışdır. Müqaviləni “Azərsu” ASC-nin sədri Qorxmaz Hüseynov və Suez Environment şirkətinin beynəlxalq inkişaf üzrə icraçı vitse-prezidenti Erik Gebal imzalamışlar.

Müqavilə Bakı şəhərinin mövcud su təchizatı sisteminin vəziyyətini araşdırmaq, zoif tərəfləri üzə çıxarmaq və fasiləsiz su təchizatına nail olmaq üçün Fealiyyət Planının müəyyənləşdirilib təqdim edilməsini, eyni zamanda təcrübə mübadiləsini nəzərdə tutur.

səh. 3

Külliü-Zərdab magistral su kəməri istismara verilmişdir

**Prezident İlham Əliyev:
“Birinci layihə Zərdabda reallaşır”**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 7-də Zərdabda Külliü-Zərdab su kəmərinin tikintisində işlərin gedişi ilə tanış olmuşdur. Dövlətimizin başçısı Külliü-Kürdəmir-Ucar su kəmərinin planı və tikintisi prosesini öks etdirən stendlə tanış oldu. “Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Qorxmaz Hüseynov Külliü su mənbəyinin və xəttin texniki göstəriciləri barədə məlumat verdi. Bildirildi ki, ASC-nin sifarişi ilə kəmərin tikinti işlərinə cari ilin sentyabrında başlanılmışdır.

səh. 6-7

Tikilməkdə Olan Obyektlərin Müdiriyyəti yaradılmışdır

Azərbaycan Respublikası Nazirler Kabinetinin 08 oktyabr 2012-ci il tarixli 220 nömrəli qərarı ilə “Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin nəzdində təsərrüfat hesablı Tikilməkdə Olan Obyektlərin Müdiriyyəti yaradılmışdır. Tikilməkdə Olan Obyektlərin Müdiriyyəti “Azərsu” ASC tərəfindən Azərbaycan Respublikası üzrə aparılan tikinti işlərinin təsdiq edilmiş layihə-smeta sənəd-lərinə uyğun həyata keçirilməsinə nəzarətin təmin edilməsi, əsaslı vəsait qoyuluşu üzrə dövlət büdcəsindən və digər maliyyə mənbələrindən ayrılmış vəsaitin idarə edilməsinin səmərəliliyinin artırılması, habelə tikinti prosesində ortaya çıxan məsələlərin operativ həllini təmin edəcəkdir.

Prezident İlham Əliyev Fransa sahibkarları ilə görüşmüştür

İlham Əliyev: "Bizim su və kanalizasiya layihələri ilə bağlı böyük planlarımız vardır"

Fransa Respublikasına işgizar sefəri çörçivəsində Prezident İlham Əliyev sentyabrın 18-də Parisdə Fransa Sahibkarlar Təşkilatına — MEDEF-ə üzv olan iş adamları ilə görüşməşdir. Tədbirdə Fransanın müxtəlif şirkətlərini təmsil edən 60-a yaxın nümayəndə iştirak etmişdir.

Tədbirdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev Azərbaycan-Fransa iqtisadi əməkdaşlığının sürətli inkişaf etdiyini bildirərək Azərbaycanın iqtisadi prioritetləri, qeyri-neft sektor, respublikamızda çalışan Fransa şirkətlərinin fəaliyyəti, enerji, nəqliyyat, turizm, informasiya və kommunikasiya texnologiyaları və digər sahələrdə əməkdaşlıq mövzularında suallara ətraflı cavab verib.

Kristian Mons: Burada iki yapıcı su tosorrufatı şirketinin temsilcileri vardır. Etiraz etmirsinizsa onlar Siz o iki sual vermek istediler. Övvaleca, "Veolia Eau" şirketinin Avropa üzere direktörü Jan-Luk Debran ve "Suez"den beynəlxalq inkişaf üzrə icraçı vitse-prezident canab Erik Gebal.

Jan-Luk Debran: Cənab Prezident, su və kanalizasiya sistemlərinə bizim şirkət də iştirak etdiyi böyük maliyyə vəsaitlerinin qoyulması üzrə proqramları nəzərə alsaq, bu sahənin ixtisaslı kadrlara və idarəetmə mütəxəssislərinə ehtiyacı yaranır.

Mənim ilk sualım beledir: Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə belə bir məktəbin və ya trening mərkəzinin yaradılması üzrə tərofdaşlıq mümkündürmü? İkinci sualım: Su təsərrüfatı və

kanalizasiya infrastrukturunun idarə olunmasına rəhbərlik edən nazirlik belə ehtiyacların ödənilməsi üçün ixtisaslaşmış fransız şirkətlərinə müraciət edəcəkmi?

Prezident İlham Əliyev:
Bizim su və kanalizasiya layihələri ilə bağlı böyük planlarımız vardır. Bu problem bizdə hər zaman mövcud olub. Təessüf ki, Bakının və Azərbaycanın digar şəhərlərinin heç vaxt kifayət qədər su təchizatı olmayıb. Sovet dövründə yaradılan sistem kifayət etməyib. Qeyd etməliyəm ki, bu sistem köhnəlib və bir çox çətinliklər yaradır. Bu məqsədə biz təmiz su təchizatı ilə bağlı böyük program həyata keçirmək qərarına gəlmişik. Suyun keyfiyyəti Dünya Səhiyyə Təşkilatının standartlarına uyğun olmalı və bütün şəhərlərimiz su ilə təchiz edilməlidir. Əlbəttə, Bakı birinci sıradadır, çünki o nəinki Azərbaycanın, hətta bütün Qafqazın ən böyük şəhəridir.

Program çox genişdir və bizim dövlət şirkətimiz "Azersu" buna görə məsuliyyət daşıyır. Onlar "GDF-Suez" ilə işləyirlər, yenice müzakirələr aparıblar. Ümid edirəm ki, tezliklə layihənin reallaşdırılması istiqamətində praktik addımlar atılacaqdır. Hədəfimiz 2013-cü ilin sonuna qədər Azərbaycanın bütün şəhərlərini su ilə təchiz etməkdir. Paralel olaraq müasir kanalizasiya sisteminin qurulması da həyata keçiriləcəkdir. Amma yəqin ki, bunu gölən ilin sonuna qədər etmək mümkün deyil, bəlkə də bu, daha bir neçə ilə başa gələcəkdir.

Baki ilə əlaqədar məsələ

daha mürükkebdir. Çünkü biz təkcə maliyyə baxımından deyil, texniki nöqtəyi-nazordan da çox şey etməliyik. İşin böyük hissəsi yənə də dövlət büdcəsindən maliyyələşəcəkdir. Bizim banklardan kreditlərimiz də var, hansı ki, layihəni daha tez həyataya keçirməyə kömək edəcəkdir. Bu, növbəti illərin ən vacib infrastruktur layihələrindən biri olacaqdır.

Gelen beş il üçün su və kanalizasiya yüksək prioritet məsələ olacaqdır. Çünkü biz bu layihəni mərhələlərlə reallaşdıracaqı.

Qeyd etdiyim kimi, ilk mərhələ 2013-cü ilin, ikinci mərhələ 2016-cı ilin sonuna qədərdir. Buna görə də biz Fransa şirkətləri ilə əməkdaşlığı yüksək qiymətləndiririk. Biz artıq "GDF-Suez" şirkətinin nümayəndələri ilə onların digər ölkələrdəki təcrübəsini, onların bu layihələri necə həyataya keçirmələrini müzakirə etdik. Bildiyime görə, sizin şirkət də Azərbaycan ilə işləyir, həm də uğurlu şökildə. Mən size uğurlar arzu edirəm. Biz bu layihə üzərində işləməyə davam edəcəyik. Ümid edirəm ki, növbəti illərdə bu problem daha olmayıacaqdır. Çox sağlam olun.

Kristian Mons: Teşekkür edirik, conab Prezident. Conab Gebal, olava etmek istədiyiniz bir şey varmı?

Erik Gebal: Xeyr, yalnız istərdim Sizi əmin edim ki, biz “Azərsu”nu mümkün qədər tez bir zamanda dünya səviyyəli müəssisəsəyə çevirmək fikrimizdə qətiyyətliyik. Biz artıq 2-3 ildir “Azərsu” ilə əməkdaşlıq edirik və Bakının tarixi su toçuzatının təkmilləşdirilməsinə nail olmuşsunuzdur.

ilk şirket olmağa yaxınıq. Bu, bizim üçün ciddi məsələdir və biz əminik ki, 2-3 ilə rəqabətə davamlı şərait yaranacaqdır.

President İlham Əliyev: Teşəkkür edirəm. Sadəcə əlavə etmək istərdim ki, bizim görüşümüzdən sonra mon "Azersu"ya sizin şirkətlə daha da yaxından işləmələri və layihənin icrasına başlamaları üçün tapşırıqlar verdim. Eyni zamanda, bütün dostlarımıza xatırlatmaq istərdim ki, bizim iki gün əvvəlki görüşümüzde mon dedim ki, su təchizatı məsələsinə göldikdə qarşımızda çox asan hədəflər durur; bize 24 saat su təchizatı, 100 faiz əhatə dairəsi və Dünya Səhiyyə Təşkilatının standartlarına cavab verən su lazımdır. Üç əsas, sadə məqsəd. Həmin məqsədlərə çatmaqla, düşünürəm, bu problem həmişəlik həll olunacaqdır. Bunun da insanların yaşayış şəraitinə, onların səhhətinə, ölkəmizin ümumi inkişafına çox ciddi təsiri olacaqdır. Çünkü Azərbaycan çox sürətli inkişaf edir. Müasirleşmə prosesi elə tez gedir ki, biz mövcud su təchizatının hazırlı vəziyyəti ilə barişa bilmərik. Lakin bir daha demək istərdim ki, bu problem bizim ölkədə həmişə olub.

Müstəqilliyyimizin ilk illerində həll olunası digər daha ciddi məsələlər var idi və ola bilsin, buna görə də bu məsələ prioritet deyildi, üstəlik bu, çox baha idi. Biz özümüz-özümüzə sərmaya qoymağa başlamışdan öncə, on ildən çox bir müddət ərzində beynəlxalq maliyyə təsisatları ilə aparılan danışıqlar əsaslı nəticə vermirdi. Su layihələrini büdcəmizə, dövlət sərmaya programlarına daxil etdikdən sonra beynəlxalq maliyyə təsisatları da buna maraq göstərdilər və daha faal oldular. İndi dövlətin, bankların maliyyələşdirdiyi layihələrin yaxşı əlaqələndirilməsi mövcuddur və bu da six əməkdaşlıq əhval-ruhiyyəsi varadır.

Fransanın Suez Environment şirkəti ilə müqavilə imzalanmışdır

ayvəli sah. 1-də

İmzalanma mərasimində "Azərsu" ASC-nin sədri Qorxmaz Hüseynov bildirmişdir ki, cənab Prezident İlham Əliyevin tapşırıqlarına uyğun olaraq bütün ölkə ərazisində su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması layihələri icra olunur: "Əsas məqsədimiz Azərbaycan əhalisini fasılısız və keyfiyyətli içməli su ilə təchiz etməkdir. Buna nail olmaq üçün dünyanın qabaqcıl şirkətləri ilə əməkdaşlıq edirik. Abşeron yarımadası üzrə Master Planın hazırlanması üçün Türkiyə şirkətləri ilə müqavilə bağlamışdır və Master Planın ilkin təqdimatı da keçirilib. Ümidvaram ki, Fransa şirkəti ilə əməkdaşlıqdan sonra uğurlarımız daha da artacaq və möhtərəm Prezidentin

**qarşımızda
q o y d u ğ u
tapşırıqları
vaxtında
və ugurla
icra edə-
cəyik".**

A z e r -
b a y c a n
P r e z i -
d e n t i n i n

Fransaya son səfəri zamanı iş adamları ilə görüşündə iştirak etdiyini xatırladan Suez Environment şirkətinin beynəlxalq inkişaf üzrə icraçı vitse-prezident Erik Gebal su təchizatı və kanalizasiya xidmə-

lərinin yaxşılaşdırılması istiqamətində Azərbaycanda aparılan irimiqyaslı layihələrdən xəbərdar olduğunu bildirib: "Dünyanın bir çox ölkəsində işləyən Suez Environment şirkətinin rəhbərliyi Azərbaycanda həyata keçirilən layihələrdə iştirakdan məmənndür. Sizləri əmin edirəm ki, imzalanmış müqavilənin

şərtlərinə uyğun olaraq üzərimizə götürdüyümüz öhdəlikləri tam yerinə yetirəcəyik və təkmil bir sənəd hazırlayıb "Azərsu" ASC-yə təqdim edəcəyik".

Qurban Bayramında köckünlərə yardım edilmişdir

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 01 iyul 2004-cü il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Qaçınların və məcburi köckünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması və məşğulluluğunun artırılması üzrə Dövlət Programı"na uyğun olaraq "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən Qurban Bayramı münasibətilə Saatlı rayonunda müvəqqəti məskunlaşmış qaçın və məcburi köckün ailələrinə ərzaq yardımının paylanması təmin etmişdir.

Un, yağı, şəkər tozu, qənd,

düyü və digər ərzaq məhsullarından ibarət yardım Saatlı rayonun Nərimankənd və Əlisoltanlı kəndlərində məskunlaşmış Füzuli, Cəbrayıł, Ağdam, Laçın və Zəngilan rayonlarından olan 593 məcburi köckün ailəsinə verilmişdir.

"Azərsu" ASC-nin və Azərbaycan Su Təsərrüfatı İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin əməkdaşları məcburi köckün ailələrinə ərzaq yardımının paylanması təmin etmişlər.

Ceyranbatan-Balaxanı magistral su xəttinin tikintisine başlanılmışdır

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti istehlakçıların içmeli su təchizatının yaxşılaşdırılması istiqamətində kompleks tədbirlər həyata keçirir. "2011-2013-cü illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Programı"nın çərçivəsində ən böyük layihələrdən olan Ceyranbatan-Balaxanı-Ramana-Zirə-Pirallahi magistral su kəmərinin inşası uğurla davam edir. Hazırda Ceyranbatan Sutəmizləyici Qurğular Kompleksindən yeni tikiləcək "+ 118" su anbarına qədər 11 km uzunluğunda 2 paralel xətt (1620 mm diametrində), həmçinin "+ 118" su anbarından Balaxanı anbar kompleksinə qədər 21 km uzunluğunda 2 paralel xətt (1420 mm diametrində) çəkilir. Tikinti işlərinə başlanandan indiyə qədər 3 km uzunluğunda boru qaynaq edilmiş, 5 km-dən artıq hissədə xəndək qazılmışdır. İşlərin keyfiyyətlə yerinə yetirilməsi üçün texniki tələblərə uyğun olaraq boruların qaynaq edilmiş hissəsi ultrasəs aparıcı vasitəsi ilə yoxlanılır və hər bir qaynaq tikişi üçün fərdi rəy verilir. Nəql olunacaq suyun keyfiyyət göstəricilərinin yüksək saxlanması və korroziyanın qarşısını almaq

üçün kəmərlərin çəkilişində istifadə olunan borular daxildən xüsusi boyla ilə örtüklənib. Ümumi uzunluğu 150 km-dən çox olacaq Ceyranbatan-Balaxanı-Ramana-Zirə-Pirallahi

magistral kəmərinin tikintisi 2013-cü ildə başa çatdırılacaq.

Qeyd edək ki, Ceyranbatan sutəmizləyici qurğular kompleksinin ərazisində tiki-lən ultrasüzgəcli sutəmizləyici qurğu və Ceyranbatan-Balaxanı-Ramana-Zirə-Pirallahi magistral su xətti istismara veriləndən sonra Abşeron yarımadasının şərq hissəsindəki kənd və qəsəbələrin içmeli su təchizatı əsaslı şəkildə yaxşılaşacaq. Belə ki, indiyə qədər qrafiklə su alan ərazilərlə yanaşı, mərkəzləşdirilmiş qaydada içmeli su almayan Pirallahi, Zirə, Dübəndi, Qala, Şüvələn, Mərdəkan və digər qəsəbələrə fasiləsiz su veriləcək. "2011-2013-cü illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Programı"na uyğun olaraq

ətraf qəsəbələrin hər birində içmeli su və kanalizasiya şəbəkəsi yaradılacaq, suyun özüaxımlı rejimdə aparılması məqsədilə ümumi tutumu 200 min kubmetrdən çox olan 10 anbar kompleksi inşa olunacaq. Ceyranbatan-Balaxanı-Ramana-Zirə-Pirallahi xətti ilə nəql olunan suyun bir hissəsi Hövsan, Suraxanı və Sabunçu qəsəbələrinə yönəldiləcək. Ümumilikdə, məhsuldarlığı sənayədə 6 kubmetr olacaq Ceyranbatan ultrasüzgəcli sutəmizləyici qurğunun istismara verilməsi və Ceyranbatan-Balaxanı-Ramana-Zirə-Pirallahi magistral kəmərinin çəkilişi Abşeron yarımadasında 1 milyondan artıq sakinin içmeli su təchizatının yaxşılaşmasına səbəb olacaq.

Məhəmmədi və Fatmayı qəsəbələrində yeni şabakalar yaradılır

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti içmeli su təchizatı və kanalizasiyalarının yaxşılaşdırılması istiqamətində kompleks tədbirlər həyata keçirir. "2011-2013-cü illərdə Bakı şəhəri və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Programı"na uyğun olaraq Abşeron yarımadasının kənd və qəsəbələrində su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması işləri davam etdirilir. İcrasına 2012-ci ildə başlanmış layihəyə əsasən Abşeron rayonunun Fatmayı və Məhəmmədi qəsəbəsinin yeni su və kanalizasiya xətləri çəkilir.

Abşeron rayonunun Məhəmmədi qəsəbəsində

ilkin mərhələdə yeni salmış yaşayış massivinin içmeli su təchizatının yaxşılaşdırılması məqsədilə müxtəlif diametrlı polietilen borularla 3500 metr uzunluğunda su xətti çəkilir. Layihəyə uyğun olaraq ərazidə 22 ədəd siyirtmə, 12 ədəd yanğın hidrantı quraşdırılacaq. İşlər tam başa çatdıqdan sonra Məhəmmədi qəsəbosunun yeni yaşayış massivində 180 ailə mərkəzləşdirilmiş qaydada içmeli su alacaq. Qeyd edək

ki, hazırda həmin yaşayış massivində istehlakçılar içmeli suyu maşınlarla alır. Bunun ardınca qəsəbənin bütün ərazisində içmeli su və kanalizasiya şəbəkəsi yaradılacaq.

Fatmayı qəsəbəsində isə ilkin mərhələdə kanalizasiya xətləri çəkilir. Layihəyə uyğun olaraq qəsəbədə müxtəlif diametrlı polietilen borularla 24,6 km uzunluğunda kanalizasiya şəbəkəsi qurulacaq. Kanalizasiya şəbəkəsi tam istismara verildikdən sonra qəsəbədəki bütün mənzil və obyektlərin möşət-tullantı suları tam toplanaraq təmizləyici qurğuya yönəldiləcək. İkinci mərhələdə isə Fatmayı qəsəbəsinin içmeli su təchizatının yenidən qurulması layihəsi icra olunacaq.

Paytaxtin şərqi hissəsinin fasılısız su təchizatı təmin olunacaq

avvalı səh. 1-də

Yeni kollektorun istismara verilməsindən sonra burada daha böyük həcmdə su ehtiyatının toplanmasına və paylayıcı şəbəkəyə ötürülən suyun həcminin artırılmasına imkan yaranmışdır. Eyni zamanda anbarların çıxışında nasos-xanaları normal təzyiqli su ilə təmin etmək məqsədi ilə çıxış kollektorları yenilənmişdir.

Qeyd edək ki, paytaxtin Xətai rayonunun əksər hissəsini, Suraxani rayonunun Yeni Günsəli yaşayış massivini, Sabunçu rayonunun Bakıxanov qəsəbəsini, həmçinin Nizami rayonunun bir hissəsini fasılısız rejimdə içməli su ilə təmin etmək mümkün olacaq. Suyun təzyiqinin artması 44 ədəd məhellədaxili nasos stansiyasının və bunlara aid su anbarlarının ləğvinə imkan verəcək.

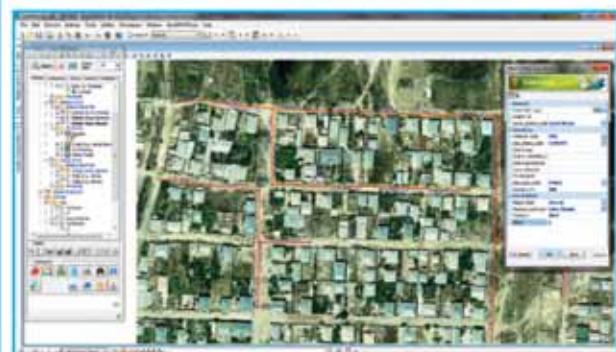
AzərsuCİS beynəlxalq müsabiqənin final mərhələsində

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin həyata keçirdiyi yeni layihə Coğrafi İnfomasiya Sistemi (AzərsuCİS) layihəsi dünyanın ən nüfuzlu müsabiqələrindən olan Bentley Beynəlxalq Layihə Müsabiqəsinin (Be Inspired Awards) münsiflər heyəti tərəfindən final mərhələsində qiymətləndirməyə layiq görülmüşdür. Final mərhələsi 13-14 noyabr 2012-ci il tarixlərində Hollandiyanın Amsterdam şəhərində keçiriləcək müsabiqənin əsas iddiaçılardan olan AzərsuCİS layihəsi ölkə üzrə içməli və şirkət suların, həmçinin yağış suları infrastrukturlarının coğrafi inventarlarını, şəbəkə analizləri ilə modeləşdirmə işlərini özündə birləşdirən coğrafi

planlaşdırır. Bütün bu işlər Azərbaycanda informasiya texnologiyaları sahəsində genişməqyashlı işlərin həyata keçirilməsindən xəber verir.

Müsabiqənin "İçməli su, şirkət su və yağış sularının idarə olunmasında yeniliklər" kateqoriyasında "Azərsu" ASC-nin təqdim etdiyi "Azərbaycanda yeraltı infrastrukturun idarə olunması - AzərsuCİS" layihəsi ilə yanaşı Gannett Fleming Inc. və NJS Engineers India Pvt. Ltd. şirkətinin layihələri də finalda qiymətləndiriləcək. İlkin mərhələdə müsabiqəyə bu mövzuda 270-dən çox layihə təqdim olunmuşdu.

Yekun qiymətləndirmə finala vəsiqə qazanmış layihələrin təqdimatından sonra aparılacaq. Bu zaman layihələrin dizaynı, əhatə

informasiya sistemidir. Yaradılacaq sistemin köməyi ilə layihələndirmə işləri, su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin mövcud vəziyyəti dəqiq qiymətləndiriləcək, şəbəkələrdə baş verən qəzalar dərhal sistemdə qeydiyyata alınacaq. Eyni zamanda həm içməli su, həm şirkət suları, həm də yağış suları infrastrukturunu vahid mərkəzdən idarə etmək, tikinti və istismar sahələrində idarəetmə fəaliyyətini həyata keçirmək mümkün olacaq. "Azərsu" ASC ilkin mərhələdə layihəni Bakı şəhərində, sonra isə bütün ölkə ərazisində tətbiq etməyi

etdiyi ərazi, tətbiq olunacaq yeniliklər və onun verəcəyi fayda əsas götürüləcək. Tədbir çərçivəsində "Azərsu" ASC-nin müsa-biqəyə təqdim etdiyi layihə qurumunun beynəlxalq arenada tanınması ilə yanaşı, qabaqcıl texnologiyaların ölkəmizə gətirilməsi və istifadəsi baxımından olduqca əhəmiyyətlidir.

Qeyd edək ki, Bentley Beynəlxalq Layihə Müsabiqəsinin keçirilməsində məqsəd ayrı-ayrı ölkələrdə dizayn, mühəndislik, inşaat layihələri üzrə müasir texnologiya və metodlardan istifadə edən qurumları bu işə cəlb etməkdir.

Külliü-Zərdab magistral su

Prezident İlham Əliyev: "Birinci layihə Zərdabda reallaşır"

avvalı ssəh. T-də

Bütövlükda bu kəmərin suyundan Ağsu, Kürdəmir, Ucar və Zərdab rayonlarının müxtəlif yaşayış məntəqələrinin 157 min sakinə istifadə edəcəkdir. Qeyd olundu ki, kəmərin Zərdab rayonunun ərazisindən keçən hissəsinin uzunluğu 72 kilometrdir. Zərdabın 36 min nəfər əhalisi bu su kəmərindən istifadə edəcəkdir. Külliüdə 5 min kubmetrik bir, Zərdabda isə hər biri 2 min kubmetrik iki su anbarı tikilir. Suyun şəhərə, Bəyimli qəsəbəsinə və rayonun 14 kəndinə verilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Hazırda Heydər Əliyev parkında tikilən şəlalə rəmzi olaraq suyun artıq Zərdabə golib çatmasını bildirir. Dövlət başçısı suyun şəhərə rəmzi olaraq verilməsini təmin edən qurğunu işə salan düyməni basdı. Diqqətə çatdırıldı ki, Zərdab şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulmasının ilkin layihəsində içməli su mənbəyi kimi Kür çayı qəbul edilsə də, aparılan araşdırmlardan və texniki iqtisadi əsaslaşdırımdan sonra rayon mərkəzi ilə yanaşı, kəndlərin de içməli su ilə təmin olunması üçün keyfiyyətli və bol ehtiyatlara malik Külliü mənbəyinə üstünlük verilmişdir. Layihəyə uyğun olaraq Girdmançayın Ağsu rayonu ərazisindən keçən hissəsinin yaxınlığındakı Külliüdə sugötürücü drenaj sistemi tikilmiş və buradan Zərdab şəhərinə magistral su kəməri çəkilmişdir. Külliü menbəyindən götürülen su rayon mərkəzine nasoslardan istifadə olunmadan özüaxımlı rejimde verilir. Hazırda Zərdab şəhərinə verilen suyun yeni şəbəkə hazır olana qədər mövcud şəbəkəyə birləşdirilməsi istiqamətində tədbirlər görülür.

Bu gün Zərdab rayonunun tarixində çox əlamətdar bir gün olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, Zərdabda böyük su layihəsinin başlamasını qeyd edir. Bu layihənin icrası imkan verəcək ki, zərdablılar təmiz içməli su ilə təmin olunsunlar. "Əlbəttə, bu, rayonun inkişafı, insanların sağlamlığı üçün çox böyük mənə daşıyır. İcməli su həyat deməkdir. Təmiz içməli su isə sağlam həyat deməkdir. Bir neçə gündən sonra 72 kilometr uzunluğunda kəmər vasitəsilə verilen su daxili şəbəkəyə birləşdirilecek və beləliklə, su evlərə paylanacaqdır. Hazırda zərdablılar suyu fasılələrlə alırlar. Şəhərin yanısı demək olar ki, bu problemlə üzləşir və su qılıqlı müşahidə

olunur. Bu layihə başa çatandan sonra artıq Zərdabda vətəndaşlar 24 saat içməli su alacaqlar. Bu, doğrudan da böyük tarixi layihədir. Çünkü uzun illər ərzində, onilliklər ərzində su problemi demək olar ki, bütün rayonlar üçün xas idi. Hazırda bütün rayonlarda su-kanalizasiya layihələri icra edilir və çalışınq ki, gələn ilin sonuna qədər bütün rayonlarda, rayon mərkəzlərində içməli su layihələri başa

Çünki insan susuz yaşaya bilməz. Keyfiyyətsiz su insanın sağlamlığına birbaşa ziyan vurur. Biz çalışmalıyıq və çalışınq ki, bütün bölgələrdə əhaliyə verilən içməli su Dünya Səhiyyə Təşkilatının standartlarına cavab versin. Əminəm ki, buna nail olacaqıq. Zərdab rayonuna verilən içməli su çox gözəl, təmiz mənbedən gələn sudur, keyfiyyətli sudur və bir neçə gündən sonra zərdablılar bunu görəcəklər".

Bu layihənin böyük mənası, böyük əhəmiyyətinin olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, bizdə içməli su problemi həmişə, bütün dövrlərdə olub, amma tödricən bu məsələ öz həllini tapmaqdadır və hər bir bölgə üçün konkret investisiya programı, konkret proqramlar, planlar vardır. "Bu işlər plan üzrə gedir və qarşıya məqsəd qoyulmuşdur ki, gələn ilin sonuna qədər əksər layihələr icra edilsin. Yəni, biz bütün rayon mərkəzlərini gələn ilin sonuna qədər içməli su ilə təmin etməliyik. Bununla paralel olaraq, ətraf kəndlərə də təmiz içməli su verilməlidir. Ondan sonrakı mərhələdə daha da geniş miqyasda bu layihələr icra ediləcəkdir. Eyni zamanda, kanalizasiya layihələri də icra ediləcəkdir. Biz bu məsələni həll etdikdən sonra demək olar ki, infrastruktur layihələri arasında həllini gözləyən məsələ qalmayacaqdır. Bu məsələ ilə bağlı bir neçə il bundan əvvəl konkret tapşırıqlar verilmişdir. Dövlət İnvestisiya Proqramında su layihələri nəzərdə tutulur.

Bu, bir daha Azərbaycan hökumətinin, dövlətinin siyasetini əks etdirir. Biz bazar iqtisadiyyatı prinsiplərinə sadıq və indi ölkə iqtisadiyyat uğurla inkişaf edir. Bu, bizə imkan verir ki, sosial məsələlərin həllinə lazımi səviyyədə maliyyə vəsaiti ayıraq və bunu edirik. Su layihəsi sırf sosialyönlü layihədir. Çünkü bu layihənin dövlət üçün heç bir kommersiya önəmi yoxdur. Azərbaycanda su tarifləri çox aşağıdır və bu layihələrə qoyulan vəsait heç vaxt, yəni, su tariflərinin ödənilməsi hesabına qaytarla bilməz. Bu, bir daha Azərbaycan dövlətinin nə qədər güclü sosial siyaset apardığını göstərir. İnfrastruktur layihələrinin icrası, əlbəttə ki, ümumi işlərdə mühüm yer tutur. Son illər ərzində ölkəmizdə həyata keçirilən infrastruktur layihələri, artıq öz gözəl noticəsini verir. Bu gün həm Zərdab, həm də ümumiyyətlə ölkə üçün çox əlamətdar bir gündür. Çünkü qeyd etdiyim kimi, bütün bölgələrdə içməli su layihələri artıq icra edilir,

çatsın. Bu layihə çox böyük maliyyə vəsaiti tələb edir və Azərbaycan dövləti maliyyə yükünün əsas hissəsini öz üzərinə götürmüştür.

Bütün infrastruktur layihələrinin içerisinde içməli su layihəsi xüsusi mənə daşıyır. Düzdür, son illər ərzində bütün bölgələrdə digər vacib infrastruktur layihələri həyata keçirilmişdir, magistral yollar, kənd yolları çekilir, o cümlədən Zərdab rayonunda bir neçə kəndi birləşdirən yeni yollar çəkilmişdir, elektrik enerjisinin verilməsi böyük dərəcədə yaxşılaşdırılmışdır. Demək olar ki, ölkə üzrə bu ciddi problem artıq aradan götürülüb. Əlbəttə, təkmilləşdirmə işləri aparılmalıdır və aparılır. Amma biz bu problemi köklü şəkildə həll etmişik. Qazlaşdırma prosesi gedir. Zərdab şəhərinin qazla təminatı artıq reallaşib və ətraf kəndlərə də qaz xətləri çekilir. Bu layihələrin içinde içməli su layihəsi xüsusi mənə daşıyır.

kəməri istismara verilmişdir

Yaxud da ki, onların icrasına hazırlıq işləri aparılır. Onların içində birinci layihə məhz Zərdabda reallaşır. Ona görə bu gün tarixdə qalacaqdır. Bu gün yeni layihələr əsasında Azərbaycan bölgələrinə verilən suyun ilkin mərhələsidir. Təsadüfi deyildir ki, birinci layihə Zərdabda reallaşır. Zərdabın inkişafına böyük diqqət göstərilir. Əvvəlki dövrde rayonun inkişafı üçün Prezidentin ehtiyat fondundan vəsait ayrılmışdır. Zərdabda quruculuq, abadlıq işləri aparılır. Eyni zamanda, əvvəlki dövrlərdə Kür boyu yerleşən kəndlərdə modul tipli sutəmizləyici qurğular da quraşdırılıb və insanlar təmiz sudan istifadə edirlər. Digər layihələrin icrası, əminəm ki, Zərdabın gələcək inkişafını təmin edəcəkdir”.

“Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Qorxmaz Hüseynov hazırda Bakıda və regionlarda su xətlərinin çökilişi və kanalizasiya sistemlərinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı görülən işlər barədə məlumat verərək dedi: “Əsası ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş sosial-iqtisadi inkişaf strategiyası Sizin rəhbərliyinizlə uğurla davam edir. Ölkəmizin sosial-iqtisadi həyatında inkişaf daha da sürətlənmış və infrastruktur layihələrinin icrasında böyük uğurlar əldə olunmuşdur. Sizin qayğı və diqqətinizin nəticəsidir ki, içməli su təchizatı sektorunda həyata keçirilən layihələr artıq bütün ölkəni əhatə edir və əsas diqqət Azərbaycan vətəndaşlarının sosial rifahının yaxşılaşmasına yönəldilmişdir. Möhtərom cənab Prezident, bu gün açılışına toplaşdığımız Külliü-Zərdab magistral su kəməri Sizin “Azərbaycan əhalisi 24 saat keyfiyyətli su almalıdır” tapşırığınızın icrası istiqamətində atılmış növbəti uğurlu addımdır. Cənab Prezident, diqqətinizə çatdırmaq isteyirəm ki, Zərdab şəhərində mərkəzləşdirilmiş içməli su sistemi 1980-ci illərin əvvəllərində yaradılmışdır. Şəhərin təxminən yarısını əhatə edən şəbəkə artıq istismar müddətini başa vurmaştı. Mərkəzləşdirilmiş şəbəkə olmadığından Zərdab şəhərinin əhalisinin yarısı suya olan tələbatını fərdi qaydada ödəyir. Şəhərdə kanalizasiya şəbəkəsi, ümumiyyətə, yoxdur. Zərdab şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sisteminin yenidən qurulması layihəsi üzrə tikinti işlərinə təxminən bir il əvvəl başlanılmışdır. Layihə çərçivəsində Külliü mənboynıda sugötürücü qurğu tikilmiş və buradan Zərdab şəhərinə 72 kilometr uzunluğunda özüaxımlı magistral su kəməri çəkilmişdir. Bu müddədə magistral kəmərlə yanaşı, şəhərdaxili şəbəkənin tikintisi də aparılmışdır. İndiye qədər Zərdab şəhərində 28 kilometr su xatları, 12 kilometr kanalizasiya xətleri tikilmişdir. Layihənin icrası nəticəsində Zərdab şəhəri və rayonum 15 kənddən yaşayın-

36 min əhalinin içməli su problemi birdəfəlik həll olunacaqdır. Qeyd edim ki, ilkin layihədə çirkab sularının kənarlaşdırılması üçün 7 nasos stansiyasının inşası nəzərdə tutulmuşdu. İntensiv yağıntılar zamanı nasosxanalar şəbəkaya toplanan suları kənarlaşdırıbilmir və noticadə kanalizasiya sisteminin işi pozula bilərdi. Bu amilləri nəzərə alaraq çirkab, yağış və yeraltı suların birgə idarə olunması əsas götürülməklə layihəyə dəyişikliklər edilmişdir. Zərdab şəhərinin kanalizasiya şəbəkəsi layihəsində nasos stansiyaları loğv edilmiş, əvəzində özüaxımlı mikrotunellərin tikintisi variantına üstünlük verilmişdir. Bu sistem çirkab suların optimal idarəolunması ilə yanaşı, gələcəkdə yağış və drenaj şəbəkəsinin tikintisi üçün də etibarlı kommunikasiya rolunu oynayacaqdır. Möhtərom cənab Prezident, icazonuzla, paytaxt Bakıda və Abşeron yarımadasında, eləcə də regionlarda həyata keçirdiyimiz digər layihələr haqqında qısaca məlumat verim. 2011-ci ilin may ayında təsdiqlədiyiniz “2011-2013-cü illərdə Bakı şəhəri və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Programı”na uyğun olaraq, Ceyranbatan ultrasüzgəcli sutəmizləyici qurğusunun, Ceyranbatan-Balaxanı-Ramana-Zirə magistral su kəmərinin, anbar komplekslərinin inşası uğurla davam etdirilir. Qəsəbə və kəndlərin içməli su və kanalizasiya şəbəkəsinin tikintisine başlanılmışdır. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Programı çərçivəsində isə 35 rayon mərkəzinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması ilə bağlı tikinti işləri sürətlə davam etdirilir. Bu layihələr çərçivəsində 250-dən artıq kənddə də suyun veriləməsi nəzərdə tutulur. Bir faktı xüsusi qeyd etmək istəyirəm ki, “Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin səfari ilə 22 rayonda həyata keçirilən layihələr

çərçivəsində bu ilin 9 ayı ərzində 140 kilometr magistral su kəməri, 430 kilometr su şəbəkəsi, 55 kilometr kanalizasiya kollektoru və 230 kilometr kanalizasiya xətti tikilmişdir. Cənab Prezident, “Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən ölkə ərazisində qeyri-bərabər paylanmış su ehtiyatlarından səmorolı istifadə, içməli su, kanalizasiya xidmətləri və yağış sularının idarəolunmasını özündə eks etdirən layihələr hazırlanır. Bakı şəhəri və Abşeron yarımadası üzrə “Master plan” yekunlaşmaq üzərdir. Bu konsepsiyanın davamı olaraq bütün ölkə ərazisini əhatə edəcək “Master plan”ın işlənməsinə hazırlıq görülür. Bu “Master plan”da qlobal iqlim dəyişikliyi nəzərə alınmaqla respublika ərazisindəki yeraltı və yerüstü su ehtiyatları yenidən qiymətləndiriləcəkdir. Layihədə bu ehtiyatlardan əhalinin su təchizatında optimal istifadə variantları da özəksini tapacaqdır. Artıq bununla bağlı müəyyən tədqiqatlar aparılmış və ilkin təkliflər hazırlanmışdır. Hazırlanmış təkliflər yaxın vaxtlarda Sizə təqdim olunacaqdır. Möhtərom cənab Prezident, “Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ölkə əhalisinin fasıləsiz keyfiyyətli içməli su ilə təmin etmək, kanalizasiya xidmətlərinin yaxşılaşdırılması barədə təşriflərini, eləcə də təsdiq etdiyiniz Dövlət programlarını vaxtında və keyfiyyətə icra etmək üçün bütün qüvvələrini səfərbər etmişdir. Daim Sizin diqqət və qayığınızı hiss edən çoxmlinli kollektivimiz etimadınızı doğrultmaq üçün bundan sonra da söyle çalışacaqdır”.

Daha sonra tödbirdə Zərdab şəhər 1 nömrəli məktəb-liseyin müəllimi, “Tərəqqi” medallı ilə təltif olunmuş Firuzə Qocayeva Zərdabda həyata keçirilən işlərlə bağlı zərdablıların adından Prezidentə minnətdarlığını bildirmişdir.

Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına keçid sürətləndirilir

"Azərsu" ASC-nin iqtisadi məsələləri üzrə sədr müavini

Mahir Məmmədovun „İki sahil“ qəzetiñə müsahibəsi

Son illər ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafı və dünya təsərrüfat sistemində integrasiyası sahəsində çox böyük nailiyyatlər əldə olunmuşdur. Beynəlxalq maliyyə təşkilatları, nüfuzlu xarici şirkətlərlə əməkdaşlığın genişlənməsi ölkəmizin beynəlxalq reytinqinin yüksəlməsinə səbəb olmuşdur. Sahibkarlığın inkişafı, əlverişli biznes və investisiya mühitinin yaradılması, xarici investisiyaların cəlb edilməsi prioritet məsələlərdür. Yeni iqtisadi münasibətlər sisteminin formallaşması maliyyə sistemində də islahatların aparılmasını, müasir təcrübələrin tətbiqini zəruri edir. Bu baxımdan təsərrüfat subyektlərində mühasibat uçotu sisteminin yeni prinsiplər əsasında - Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun yaradılması vacibdir. Su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması sahəsində beynəlxalq layihələr həyata keçirən "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətində yeni sistemə keçid sürətləndirilmişdir. Bu sahədə işlərin gedisi və qarşıda duran məsələlərə "Azərsu" ASC sədrinin iqtisadi məsələlər üzrə müavini Mahir Məmmədov aydınlıq göstirmiştir.

- Mahir müəllim, bildiyimiz kimi "Azərsu" ASC-də maliyyə hesabatlarının beynəlxalq standartlara uyğun hazırlanması istiqamətində işlər sürətləndirilmişdir. Bilmək istərdik, mühasibat uçotunun yeni prinsiplər üzrə qurulmasına zərurət nədən yaranmışdır?

- Məlumatdə ki, "Mühasibat uçotu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa əsasən bütün ictimai əhəmiyyətli qurumları maliyyə hesabatlarını yalnız Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq tərtib etməlidir. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarına görə "Azərsu" ASC Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına əsasən mühasibat uçotunu aparmalı və maliyyə hesabatlarını təqdim etməli olan ictimai əhəmiyyətli qurumların siyahısına daxil edilmişdir. Beləliklə, "Azərsu" ASC-də mühasibat uçotunun Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına əsasən qurulması ilk növbədə qanunvericilik aktlarının tələbidir.

Qeyd edim ki, iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində beynəlxalq integrasiyanın rolunun artması uçot prinsiplerinin

beynəlxalq aləmdə qəbul edilən mühasibat uçotu sistemlərinin uyğunlaşdırılmasını tələb edir. Vahid prinsiplər əsasında tərtib edilən maliyyə hesabatları aydın, şəffaf olmaqla yanaşı, potensial xarici investorlar tərəfindən rahat təhlil olunur və bu zaman maliyyə fəaliyyəti ilə əlaqədar əlavə məlumatların əldə olunmasına ehtiyac qalmır.

Son illər "Azərsu" ASC-də həyata keçirilən islahatlar Səhmdar Cəmiyyətin beynəlxalq layihələrdə iştirak perspektivlərini artırılmış, potensial investorların cəlb olunması və beynəlxalq maliyyə institutları ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsinə zəmin yaratmışdır. Xüsusi vurğulamaq istəyirəm ki, su təchizatı və kanalizasiya xidmətləri sahələrində ölkə miqyasında həyata keçirilən layihələr şəxson cənab Prezident İlham Əliyevin diqqətindədir. Dövlət başçısının tapşırıqlarına müvafiq olaraq su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması üçün aparılan islahatlar təsdiqlənmiş program və layihələrin reallaşdırılmasına geniş imkanlar yaradır.

Respublikanın yaşayış məntəqələrinin

su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yaxşılaşdırılması məqsədilə beynəlxalq maliyyə təşkilatları ilə bağlanmış müqavilələrə uyğun olaraq dövlət zəmanəti ilə alınmış kreditlər hesabına layihələr üzrə işlər davamlı olaraq həyata keçirilir. Hazırda respublikamızda su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması ilə bağlı Dünya Bankı, Asiya İnkişaf Bankı, İslam İnkişaf Bankı, Yaponiya və Koreya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Agentlikləri ilə Azərbaycan hökuməti arasında imzalanmış kredit sazişlərinə əsasən layihələr icra olunur. Məlumat üçün bildirim ki, "Azərsu" ASC-nin sifarişi əsasında Gəncə, Şəki, Qəbələ, Şamaxı, Sabirabad, Saatlı, Ağdaş, Göyçay, Qusar, Xaçmaz və Xızı şəhərlərində su və kanalizasiya layihələri yuxarıda adlarını çəkdiyim beynəlxalq maliyyə qurumlarının krediti hesabına reallaşdırılır.

Göründüyü kimi, beynəlxalq miqyasda təmsil olunmaq və cəmiyyətin uğurlu inkişafına nail olmaq üçün uçot və hesabatlılıq sisteminin beynəlxalq standartlara uyğun qurulması qarşımızda duran əsas hədəflərdən biridir. Beynəlxalq standartların tətbiqi geniş istifadəçi qrupuna - beynəlxalq təşkilatlara və maliyyə institutlarına, dövlət orqanlarına, ictimaiyyətə "Azərsu" ASC-nin maliyyə - təsərrüfat vəziyyəti barədə dürüst və etibarlı məlumatların ötürülməsinə xidmət etməklə yanaşı, maliyyə hesabatlarının şəffaflığını təmin edəcəkdir.

- "Azərsu" ASC-də mühasibat uçotunun beynəlxalq standartlara uyğun qurulması istiqamətində hazırda hansı işlər görülür?

- İlkin olaraq "Azərsu" ASC-də Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına keçidlə bağlı qarşıya çıxan məsələlərin həlli, görüləcək işlərin istiqamətləndirilməsi və həyata keçirilən

"Azərsu" ASC-nin iqtisadi məsələləri üzrə sədr müavini Mahir Məmmədovun „İki sahil“ qəzetinə müsahibəsi

işlərə ümumi rəhbərlik və nəzarət edilməsi məqsədilə nəzarətedici orqan rolunu oynayan komissiya yaradılmışdır. Daha sonra beynəlxalq standartlara keçidə bağlı tələb olunan işlərin yerinə yetirilməsi prosesində mərhələlərin dəqiqləş-dirilməsi, onların ardıcılığını, həcmini və hər bir mərhələ üzrə xərc smetasını öks etdirən "Keçid Planı"na zərurət yaranmışdır. Bu məqsədilə Milli Su Təchizatı və Kanalizasiya Xidmətləri Layihəsi çərçivəsində məsləhət Xidmətlərinə dair Maraqların İfadə Olunması üzrə sorğu keçirilmiş və sorğunun nəticəsi olaraq beynəlxalq standartların tətbiqi sahəsində böyük təcrübəsi olan nüfuzlu "Ernst & Young" şirkəti ilə məsləhət xidmətlərinin göstərilməsi üzrə müqavilə imzalanmışdır. Bu xidmətlər çərçivəsində "Ernst & Young" şirkətinin "Azərsu" ASC-də hazırla istifadə olunan uçot sisteminin qiymətləndirilməsi, uçotun avtomatlaşdırılması imkanlarının və uyğun program təminatının, eləcə də MHBS-yə keçidə bağlı görüləcək işlərin ardıcılığının müəyyənləşdirilməsi həyata keçirilmişdir.

"Ernst & Young" şirkətinin hazırladığı "Keçid Planı"na uyğun olaraq "Azərsu" ASC-də müəyyən işlər görülmüşdür. Belə ki, maliyyə strukturunda deyişiklik edilmiş, Mühəsibat uçotu və hesabatı, Maliyyə hesabatlarının konsolidasiyası, Maliyyə və vergilər, Əsaslı fondların idarə edilməsi və Mühəsibat uçotunun metodologiyası şöbələrindən ibarət Maliyyə və Uçot İdarəsi yaradılmışdır.

Cəmiyyətdə mühəsibat uçotu, insan resursları və konsolidasiya sistemlerinin avtomatlaşdırılması üçün 1C programının tətbiqi qərara alınmışdır. Bu məqsədilə qanunvericiliyə uyğun olaraq tender keçirilmiş və bu sahədə ixtisaslaşmış şirkətlə müqavilə imzalanmışdır. Hal-hazırda 1C program təminatının ən son program məhsulunun tətbiqi həyata keçirilir.

Eyni zamanda, Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının tətbiqi ilə əlaqədar zəruri metodoloji sənədlərin hazırlanması işlərinin yerinə yetirilməsi üçün qanunvericiliyə uyğun olaraq tender keçirilmiş və qalib gəlmiş "EA Consulting" MMC - Nexia International şəbəkəsinin üzvü ilə məsləhət xidmətlərinin göstərilməsi üzrə müqavilə imzalanmışdır. Müqavilə çərçivəsində

"Azərsu" ASC-nin Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun Uçot Siyaseti" və "Azərsu" ASC-nin Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun Hesablar Planı", Vergi Uçotuna uyğun Uçot Siyaseti, Hesabat formalarının nümunələri və onların doldurulmasına dair təlimat, MHBS ilə vergi uçotu arasındakı fərqlərə dair təlimat, Uçot əməliyyatlarının aparılmasına dair Metodiki Göstərişlər təsdiq edilmişdir. Digər metodoloji sənədlər - Maliyyə funksiyasının yenidən təşkil edilməsi və Maliyyə hesabatlarının konsolidasiyası prosesinin metodologiyası son işlənmə mərhələsindədir.

Bütün qeyd olunanlarla yanaşı, beynəlxalq standartlara keçidə əlaqədar keçid tarixinə cəmiyyətin maddi və qeyri-maddi aktivlərinin fiziki inventarizasiyası və ədalətli dəyərlə yenidən qiymətləndirilməsinin həyata keçirilməsi tələb olunur. "Azərsu" ASC-nin obyektləri geniş miqyasda, demək olar ki, bütün respublika ərazisində yerləşir və qiymətləndirici şirkət bu obyektlərin fiziki inventarizasiyasını həyata keçirmək üçün onlara yerində baxış keçirir, onların mövcudluğunu təsdiqləyir, texniki göstəriciləri ilə tanış olur, cari vəziyyətini qiymətləndirir. Növbəti mərhələdə bu aktivlərin "American Appraisal" Şirkətinin iştirakı ilə yenidən qiymətləndirilməsi aparılacaq.

Eyni zamanda, Dünya Bankının Milli Su Təchizatı və Kanalizasiya Xidmətləri Layihəsi çərçivəsində 2012-ci ilin xüsusi məqsədli maliyyə hesabatlarının və 2013-cü il üçün MHBS-yə əsasən tərtib olunmuş maliyyə hesabat-larının auditinin həyata keçirilməsi üçün tender prosedurlarına başlanılmışdır.

- Məlumdur ki, beynəlxalq standartlara keçid olduqca çətin və məsuliyyətli bir prosesdir. Nəzərə alsaq ki, indiki şəraitdə əmək bazarında bu sahənin mütəxəssisləri kifayət qədər deyil və kadrların hazırlanması uzun bir müddət tələb edir, bu baxımdan "Azərsu" ASC-də mövcud vəziyyət barədə fikirlərinizi öyrənmək maraqlı olardı.

- Çox gözəl sualdır. Bildiyimiz kimi, beynəlxalq standartların tətbiqi prosesi beynəlxalq standartların nəzəri və praktik əsaslarından məlumatlı olan yüksək ixtisaslı mütəxəssislərin mövcudluğundan ohəmiyyətli dərəcədə asılıdır. Buna görə

"Azərsu" ASC əməkdaşlarının tələb olunan səviyyədə biliklər əldə etməsində maraqlıdır və bu rəhbərliyin daim diqqətdə saxladığı məsələlərdəndir.

Sohmdar Cəmiyyətdə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları üzrə nəzəri biliklərə və təcrübəyə malik mütəxəssislərimiz var və onların biliklərinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə beynəlxalq standartlarda baş vermiş yeniliklər, beynəlxalq praktika ilə tanışlıq, tətbiq prosesində qarşıya çıxan problemlər və onların mümkün həlli yolları barədə təşkil olunmuş mütəxəssis, konfrans, seminar və treninqlərdə iştirakı təmin olunur.

Eyni zamanda, mühasibat uçotu sahəsində çalışan mütəxəssislərimiz üçün beynəlxalq standartlar üzrə ilkin (baza) biliklərinin tədrisindən başlayaraq, mərhələlərlə daha yüksək səviyyəli təlim almaları üçün tərəfimizdən mütəmadi olaraq kurslar təşkil edilir. Bu kurslar sırasında Beynəlxalq Mühəsiblər Assosiasiyasının (IAB) programı əsasında hesabdarlıq üzrə baza biliklərinin əldə edilməsi üçün və Sertifikatlaşmış Maliyyə Menecerləri İnstitutunun (ICFM) programları əsasında beynəlxalq standartlar üzrə ümumi biliklərin əldə edilməsi üçün maliyyə menecmenti üzrə kursları göstərmək olar.

Artıq bu kurslardan müsbət nəticələr əldə edilmişdir və əməkdaşlarımız sırasında bu kursları müvəffəqiyətlə başa vuraraq diplomla təltif edilmiş şəxslər var. Gələcəkdə bu kursları müvəffəqiyətlə bitirmiş və müvafiq diploma yiyələnmiş mütəxəssislərimiz Maliyyə Hesabat-arinin Beynəlxalq Standartları üzrə peşəkar biliklərə yiyələnməsi üçün maliyyə və mühəsibat sahəsində beynəlxalq ələmdə tanınmış ACCA DİP IFR (Sertifikatlaşdırılmış və vəkil edilmiş Mühəsiblər Assosiasiyasının) programları üzrə tədrisi planlaşdırılır.

- Proses nə vaxt tam yekunlaşacaq?

- Belə deyim, ilkin olaraq mühəsibat uçotunun tam olaraq yeni sistem üzrə qurulmasını, eləcə də 2012-ci il üzrə maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq standartlara uyğun olaraq hazırlanmasını hədəfl-əmisiş. Növbəti mərhələdə isə sistemin daha da təkmilləşdirilməsinə, digər sahələrin də bu sistemə integrasiyasına çalışacaq.

Rayonlarda 32 min nəfərin su təchizatı yaxşılaşdırılmışdır

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Bakı şəhəri ilə yanaşı regionlarda da içməli su təchizatı layihələrinin icrasına xüsusi diqqət yetirir. "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2009-2013-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafi Dövlət Programı"na uyğun olaraq bölgelərdə su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması istiqamətində genişmiqyaslı işlər həyata keçirilir. İlkin mərhələdə içməli sudan daha çox əziyyət çəkən yaşayış məntəqələrində tədbirlər görülür.

Bu istiqamətdə görülen işlər çərçivəsində 2012-ci ili 8 ayında Lerik, Yardımlı, Xızı, Balakən, Ağcabədi, Samux, Zaqatala, Şəki, Goranboy, Ağdam və Qazax rayonlarının 19 kənd və qəsəbəsində əhalinin suya olan tələbatını ödəmək məqsədi ilə "Birləşmiş Sukanal" MMC-nin sifarişi əsasında 21 subərzəzən quyuşu qazılaraq sakinlərin istifadəsinə verilmişdir. "Birləşmiş

Sukanal" MMC-nin xidmət göstərdiyi ərazilərdə 48,5 km uzunluğunda paylayıcı su xətti çəkilmişdir. Ümumilikdə görülmüş işlər nəticəsində 10 min nəfərin içməli su təchizatı əsaslı şəkildə yaxşılaşmışdır.

Bunlarla yanaşı Salyan rayonunun Xıdırılı kəndinin su təchizatını yaxşılaşdırmaq məqsədi ilə Kür-Bakı kəmərindən 15,7 km uzunluğunda yeni magistral su xətti çəkilmişdir. Zaqtala rayonunun Danaçı kəndinin su təchizatının yaxşılaşdırılması layihəsi çörçivəsində 200 kubmetr tutumu olan su anbarı tikilmiş, polietilen borularla 5,6 km uzunluğunda magistral, 2 km uzunluğunda isə kənddaxili su xətləri çəkilmişdir.

Görülen işlər nəticəsində ümumilikdə 32 min nəfərin su təchizatı yaxşılaşdırılmışdır.

Qeyd edək ki, "Azərsu" ASC-nin "Birləşmiş Sukanal" MMC ölkənin 54 rayonuna xidmət göstərir.

"Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti içməli suyun dəqiq uçotunun aparılması və sudan qeyri-qanuni istifadə hallarının aradan qaldırılması istiqamətində nəzarət tədbirlərini davam etdirir. Bu sahədə nəzarət tədbirlərinin gücləndirilməsinə baxmayaraq hələ də bəzi abunəçilər tərəfindən içməli sudan saygacdan kənar və müqavilə bağlanmadan istifadə edilməsi halları aşkarlanır.

İri çörək istehsalçısı içməli sudan qanunsuz istifadə edirmiş

"Su təchizatı və tullantı suları haqqında" qanunun tələblərini əsas götürməklə "Azərsu" ASC-nin Daxili Nəzarət və Xətai Sukanal departamentləri əməkdaşlarının həyata keçirdikləri nəzarət tədbirləri nəticəsində təkcə oktyabr ayında Xətai rayonu ərazisində 30-a qədər fakt aşkarlanmışdır. Araşdırılmalar zamanı məlum olmuşdur ki, rayon ərazisində fəaliyyət göstərən bəzi istehsal və ticarət obyektləri, idman zalları, kafe və restoranlar, avtoyuma, kimyəvi təmizləmə məntəqələrində içməli sudan qeyri-qanuni istifadə edilir. Təəssüf ki, belə hallara kiçik obyektlərlə yanaşı iri məssəsələrdə də rast gəlinir. Hətta bəzi obyektlərdə içməli sudan qeyri-qanuni istifadə etmək məqsədi ilə ağlagəlməz üsullardan istifadə olunur. Məsələn, Xətai rayonu M. Rüstəmov küçəsi 22 ünvanında fəaliyyət göstərən "Xətai-3" İstehsalat Kommersiya Mərkəzinə məxsus "Əhmədli-çörək" zavodunda içməli sudan qeyri-qanuni istifadə məqsədilə kanalı-

zasiya quyuşundan çəkilmiş əlavə xətt aşkarlanmışdır. Xətai rayonunun böyük hissəsini və paytaxtin digər yerlərini çorok və şirniyyat məhsulları ilə təmin edən müəssisənin su sərfiyatının faktiki tələbatdan dəfələrlə az olması "Azərsu" ASC-nin əməkdaşlarında şübhə doğurduğundan obyektin su təchizatı sisteminə kompleks baxış keçirilmiş və qanunsuz istifadə faktı aşkarlanmışdır. Məlum olmuşdur ki, obyekt içməli suyu kanalizasiya

şəbəkəsinin içi ilə gizli şəkildə çəkilmiş 25 mm diametrlı xətt vasitəsi ilə götürür.

Bununla əlaqədar obyekt sahibinin iştirakı ilə fakt aktlaşdırılmış, "Əhmədli-çörək" zavodunun içməli sudan qeyri-qanuni istifadə edilməsi nəticəsində "Azərsu" ASC-yə dəymış zərər qiyomətləndirilmişdir. Su təchizatı və tullantı sularının axındılması xidmətlərindən qanunsuz istifadəyə görə dəymış ziyanın hesablanması dair Təlimata uyğun olaraq 3 illik dəymış ziyan hesablanmış, "Azərsu" ASC-yə dəymış ziyan 18810 manat 20 qəpik qiyomətləndirilərək həmin məbləğin 5 iş günü müddətinə ödənilməsi barədə abunəçiye bildiriş verilmişdir.

"Azərsu" ASC bir daha abunəçilərin diqqətinə çatdırır ki, içməli sudan qeyri-qanuni istifadə yolverilməzdür. Belə halların aşkarlanması üçün nəzarət tədbirləri mütəmadi davam etdiriləcək və qanunsuz horəkötülərə yol verən abunəçilərin içməli su təchizatı qeyd-şərtlərə dayandırılmaqla cərimələnəcək.

Göyçayda su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması layihəsi uğurla icra olunur

Göyçay şəhərində su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması üzrə işlər uğurla davam etdirilir. Bu layihə üzrə işlər Azərbaycan Hökuməti və Asiya İnkişaf Bankının birgə maliyyələşdirildiyi "Şəhər su təchizatı və kanalizasiya layihəsi" və "Su Təchizatı və Kanalizasiya İnvestisiya Programı" çərçivəsində 2 mərhələdə həyata keçirilir.

İcrasına 2008-ci ildə başlanmış "Şəhər su təchizatı və kanalizasiya layihəsi" çərçivəsində texniki və təşkilati işlər həyata keçirilmişdir. Bu mərhələdə Göyçay şəhərinin su təchizatının yaxşılaşdırılması məqsədilə 3 subartesian quyu qazılmış, sugötürücü kamerası daxil olmaqla həcmi 2500 kubmetr olan yeni su anbarı, xlorator və laboratoriya binası, nasos stansiyası tikilmişdir. Eyni zamanda "Göyçay Sukanal" Törəmə Şəhədar Cəmiyyəti (TSC) üçün yeni inzibati bina və istehsalat bazası inşa edilmiş, zəruri maşın və mexanizmlər alınmışdır. Bu mərhələ üzrə işlər 2010-cu ildə başa çatdırılmışdır.

Cari ilin sentyabr ayından "Su təchizatı və kanalizasiya investisiya programı" çərçivəsində Göyçay şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulmasının ikinci mərhələsinə başlanılmışdır. Layihəyə uyğun olaraq Göyçay şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya şəbəkələri yenidən qurulacaq, sugötürücü qurğuların tikintisi başa çatdırılacaqdır. Şəhərin içməli su şəbə-

siya xətlərinin tikilən hissəsi 27 kilometr çatdırılaraq işlərin 55 faizi yerinə yetirilmişdir. Hazırda kanalizasiya xətlərinin çökilişi ilə yanaşı ünvanların kanalizasiya şəbəkəsinə qoşulması aparılır və 2340 ünvanın 700-də bu işlər yekunlaşmışdır.

Göyçay şəhərini keyfiyyətli və dayanıqlı içməli su ilə təmin etmək üçün hər birinin dərinliyi 140 metr olan 2 subartesian quyu qazılacaq. Şəhərdə toplanmış mösət-tullantı sularının tozlaşdırılması üçün çirkab sutəmizləyici qurğunun tikintisi nəzərdə tutulur. Layihəyə uyğun olaraq Göyçay şəhərinin küçələrində 312 yanğın hidrantı da qurashdırılacaqdır.

kasının yenidən qurulması məqsədi ilə 54,3 kilometr uzunluğunda şəhərdaxili su xətləri çökilməlidir. Qeyd edək ki, birinci mərhələdə Göyçay şəhərində uzunluğu 24 kilometr paylayıcı su xətti çökilmişdir. Sentyabr ayında başlanmış ikinci mərhələdə isə 4827 metr uzunluğunda su xətti çökilərək bu göstərici 29 kilometr çatdırılmışdır və bu sahədə işlərin 53 faizi yerinə yetirilmişdir. Hazırda obyektlərin su şəbəkəsinə qoşulma işləri aparılır və ikinci mərhələdə layihə üzrə 3975 ünvanın 553-də qoşulma işləri başa çatdırılmışdır.

İkinci mərhələ çərçivəsində işlər başlanandan Göyçay şəhərində 4200 metr uzunluğunda kanalizasiya xətti çökilmişdir. Bununla da 49,1 km olan kanaliza-

Göyçay şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması layihəsinin icrası nəticəsində 38 minə qədər şəhər sakininin içməli su təchizatı və kanalizasiya xidmətlərindən istifadəsi yaxşılaşacaqdır.

Qeyd edək ki, layihə üzrə həyata keçirilən işlərlə təməş olmaq məqsədi ilə Asiya İnkişaf Bankının şəhər təsərrüfatı şöbəsinin baş mütəxəssisi Vijay Padmanabhan başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Göyçay rayonunda olmuşdur. İşlərin gedişindən razı qalan Vijay Padmanabhan bu layihə çərçivəsində Göyçay şəhəri ilə yanaşı Ağdaş, Beyləqan, Balakən və Ağcabədi şəhərlərinin də su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulacağını bildirmişdir.

Zəm-zəm ərəbcə "alçaq səslə danışmaq" mənasını daşıyır. Bu quyu Kəbə qapısı ilə üzbəüz yerləşir. Rəvayətə görə İbrahim peygəmbərin (ə) Hicazda qoyub getdiyi körpə oğlu İsmayıllı və onun anası Hacər susuzluqdan əziyyət çəkərkən möcüzə baş vermiş, körpənin ayaqları altından su fəvvare vurmışdır. Dərinliyi 18, eni 14 addım olan Zəm-zəm quyusu İbrahim Peygəmbərin dövründən bu günə kimi Həccə gələn zəvvvarlara, Məkkə və Mədina şəhərlərinə milyon tonlarla su verir.

Zəm-zəm suyu mübarək bir sudur. Məhəmməd peygəmbər özü (s. a. v.) bu sudan içib və içilməyini məsləhət görüb. Həcc və Ömrə ziyarətlərindən qaydanın götirdikləri on qiymətli hədiyyələr arasında birinci yeri Zəm-zəm suyu tutur.

Zəm-zəm suyunun özünəməxsus cəhətləri

Tarix boyu bir çoxları Zəm-zəm suunu adı quyu suyu ol-

doğru axaraq onu içməyə yararsız hala getirə bilər. Səudiyyə Ərəbistanının keçmiş başçısı kral Feyselin əmri ilə bu məsələnin araşdırılması məqsədilə qısa müddətdə işçi qrupu yaradılmışdır.

Zəm-zəm quyusunun xüsusiyyətlərini və qəribəliklərini tədqiq edən o zamankı Kənd Təsərrüfatı və Su Ehtiyyatları naziri Muinəddin Əhməd arası-

aciz qaldığını başa düşür.

Sonralar müəyyən olundu ki, Zəm-zəm quyusunun divarlarında su sızması yoxdur. Quyuya dolan su ancaq quyunun dibindən çıxan suyun hesabına dair. Bu isə qrunut sularının quyuya axması ilə bağlı mövcud iddialara və şübhələrə son qoymaq üçün kifayət idi.

Daha sonra Zəm-zəm quyusundan götürülən nümunələrin

tinun (WHO) hesabatlarında dünyadakı ən içilə bilən və sağlam sulardan biri kimi göstərilir.

2. ABŞ-da aparılan testlərin nəticələrinə görə, dünyada tərkibində mikroorganizmlər və bakteriyalar olmayan yeganə su Zəm-zəm suyudur. Bundan əlavə, Zəm-zəm suyu heç bir zaman beldən aşağı enməz, yəni ancaq tər vasitəsi ilə bədəndən xaric olunur və bunların hamisi öz elmi təsdiqini tapmışdır.

3. Avropanın laboratoriyalarda aparılan araşdırımıaya görə Zəm-zəm suyu digər sulara nis-

Möcüzələrlə dolu Zəm-Zəm suyu...

Bu quyunun suyu indiyə qədər nə azalıb, nə də quruyub

raq qəbul etsə də, aparılan araşdırmalar onun qəribə özellişlərini üzə çıxarıb. 1971-ci ildə bəzi alimlər Zəm-zəm quyusunun dəniz seviyyəsindən aşağı olması və Məkkənin mərkəzində yerləşməsini nəzərə alaraq içməyə yararsız olduğunu iddia etməyə başladılar. Onlar hesab edirdi ki, qrunut suları çökəklidə yerləşən Zəm-zəm quyusuna

dirmalar aparmaq məqsədi ilə xüsusi təmizlənmədən sonra Zəm-zəm quyusunun dibinə enir. Su onun ciyinlərindən idi. O, suyun mənbəyini çox axtarsa da, tapa bilmir. Suyun mənbəyini tapmaq üçün yeganə bir yol qalır – quyu suyunu güclü su nasosları ilə tam çıxarmaq. Çox qəribədir ki, nasosların fasılısız işləməsinə baxmayaraq, quyudan su tükənməyərək eyni seviyyədə qalır. Son dəfə quyuya enib suyun mənbəyini tapmağa cəhd olunur. Bu zaman qəribə bir hal baş verir. Quyunun dibində, ayanın altındakı qumun tərpəndiyini hiss olunur. Zəm-zəm quyusunun dibi tam olaraq su qaynayırdı. O yalnız indi təzyiqlə çıxan bu su axınının qarşısında su motorlarının niyə

Avropanın nüfuzlu laboratoriyalardan birinə göndərilməsi qərara alınır. Analizlərin nəticələri hamını heyrotə gətirmişdir. Belə ki, Zəm-zəm suyunun tərkibində başqa sulara nisbətən kalsium və maqnezium daha çoxdur. Bu isə susuzluğu aradan götürür. Üstəlik Zəm-zəm suyu mikrobları möhv edən fluorla zəngindir. Beləliklə, analiz suyun içməyə tam yararlı olduğunu təsdiqlənir.

Yarandığı gündən bəri bu quyunun suyu bir dəfə də olsun nə quruyub, nə də azalıb. Quyunun başqa qəribəliklərindən biri isə digər quyulardan fərqli olaraq divarlarında mamir və başqa bitkilərin bitməməsidir. Bu isə Zəm-zəm suyunun öz təbii dədili qoruyub saxlamaqda mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Zəm-zəm suyu haqqında bilinmədiklərimiz...

1. Dünya Səhiyyə Təşkilat-

bəton daha az kükürdə malikdir.

4. Digər sulara nisbətən daha çox qidalandırıcıdır və daha çox minerala malikdir.

5. Aclığı və susuzluğunə aradan qaldırır.

6. Sadəcə 1,5 metr dərinlikdə kiçik bir quyudan çıxan su, həcc mövsümü boyunca milyonlarla zəvvvarın ehtiyaclarını ödəyir.

7. Qaynağı hələ tapılmamışdır. Yaxınlığında heç bir quyu olmadığından və dənizdən 80 km uzaqlıqda yerləşdiyindən şortlarda suyun dənizdən və ya başqa quyudan götürməsi imkansızdır.

